

CAJAMAR
ADN AgroGRUPO
COOPERATIVO
CAJAMAR

L'Hort

cajamar
CAJA RURAL

Número: 147

Líders en el Negoci Agroalimentari

DESINFECCIÓ DE LLAVORS DE VARIETATS LOCALS DE TOMAQUES

Les varietats autòctones de tomaca (tomaca valenciana), apreciades pel consumidor local per les seues excel·lents qualitats organolèptiques, són produïdes per grups de xicotets agricultors, i ells mateixos s'encarreguen de seleccionar els millors individus a partir dels fruits dels quals s'extrauen les llavors per a cultius posteriors.

Estes varietats, al contrari del que ocorre amb les varietats híbrides, no presenten tolerància o resistència a determinades plagues, malalties i virus.

Entre els virus que afecten la tomaca està el ToMV (virus del mosaic de la tomaca). Pot produir una falta de creixement de la planta, així com l'aparició d'un mosaic en les fulles i els fruits.

El ToMV es transmet per contacte, pel mateix frec entre plantes, a través dels operaris quan fan faenes de cultiu, i fins i tot quan les noves plantacions entren en contacte amb les restes de cultiu o radicles contaminades que queden en terra o en el substrat de cultiu anterior. Una de les principals vies de contaminació és a través de la llavor: les empreses de venda de llavors estan obligades a comercialitzar les varietats híbrides amb llavors lliures d'estes malalties i resistents a esta virosi (ToMV); però, com que estes varietats autòctones no estan sotmeses a processos de millora, poden estar contaminades de virus sensibles a estos patògens.

Mètodes de desinfecció de la llavor:

- **Termoteràpia:** Se sotmet la llavor a 80 °C de calor seca durant 24 hores. Si el tractament està ben fet i la llavor és d'eixe mateix any, la germinació no experimenta a penes deteriorament. És el mètode més efectiu, ja que les partícules virals poden localitzar-se en l'endosperma, i per això utilitzar únicament els tractaments químics no elimina del tot la infectivitat, ja que no arriben a eixa zona de la llavor.
- **Hipoclorit sòdic:** Submergir la llavor en una solució d'hipoclorit sòdic del 10%. Passats 30 minuts, amb l'ajuda d'un colador, hem de llavar la llavor amb abundant aigua. A continuació la deixem assecar, i durant les 24-48 hores següents hem de fer la sembra, ja que a partir d'eixe moment la germinació descendix progressivament.
- **Termoteràpia combinada amb hipoclorit sòdic:** Primer s'ha de fer la termoteràpia. Després s'ha de refredar bé la llavor fora de l'estufa i fer el tractament amb hipoclorit sòdic. Per a realitzar el tractament amb hipoclorit sòdic, s'han de submergir les llavors en agitació en una solució d'hipoclorit sòdic a l'1% de clor actiu (25 ml de lleixiu domèstic i 75 ml d'aigua) durant 1 minut, 0,8% de clor actiu (20 ml de lleixiu domèstic i 80 ml d'aigua) durant 10 minuts o bé al 0,5% de clor actiu (15 ml de lleixiu domèstic i 85 ml d'aigua) durant 30 minuts. Transcorregut este temps i amb l'ajuda d'un colador, hem de llavar bé les llavors amb aigua abundant. A continuació s'ha de deixar assecar sobre paper de filtre. Durant les 24-48 hores següents, hem de fer la sembra, ja que a partir d'eixe moment la germinació descendix progressivament.
- **Termoteràpia combinada amb fosfat trisòdic:** Primer hem de fer la termoteràpia. Després hem de refredar bé la llavor fora de l'estufa i realitzar el tractament amb fosfat trisòdic. Per a fer el tractament amb fosfat trisòdic s'han de submergir les llavors en una solució de fosfat trisòdic al 10% i deixar en agitació durant 20 minuts. Transcorregut este temps i amb ajuda d'un colador, hem de llavar bé les llavors amb aigua abundant i assecar sobre paper de filtre. A continuació hem de fer la sembra.

Mesures preventives per a evitar la transmissió de ToMV en la parcel·la:

- Selecció dels fruits per a l'extracció de llavor de plantes sanes, sense simptomatologia de virus.
- Desinfecció de la llavor prèviament a la sembra.
- Desinfecció de les safates de sembra amb una solució de lleixiu domèstic al 10% (100 ml de lleixiu domèstic i 900 ml d'aigua) durant 30 minuts.
- Si cultivem en un substrat o sòl en què en el cultiu anterior hem tingut problemes de ToMV haurem d'empeltar la varietat sensible sobre un

- portaempelt resistent a fi d'aïllar la planta de la font de contaminació.
- Desinfecció de l'estructura de l'hivernacle amb solució de lleixiu domèstic al 15% (150 ml de lleixiu domèstic i 850 ml d'aigua).
 - Les plantes que durant el cultiu tinguen símptomes de ToMV les eliminarem de manera correcta (ficar la planta simptomàtica dins de la bossa i traure-la fora de l'explotació). Eliminarem també les plantes veïnes en contacte amb la simptomàtica.
 - Si hi ha una zona de l'explotació afectada i el nombre de plantes és considerable, podem deixar les plantes, però haurem de recol·lectar-les les últimes, a fi de no estendre el virus per contacte a plantes sanes.
 - Els operaris, al passar d'una planta infectada a una altra, hauran de banyar-se les mans amb llet desnatada.
 - Al finalitzar la recol·lecció, traurem de la parcel·la les restes de cultiu i les arrels de les plantes contaminades.